

Citiți lecția din manual: *Formarea popoarelor europene. Etnogeneza românească.*

Studiu de caz: Rușii

1. Migrația slavilor

- mileniul al II-lea î.Hr. - în Polesia, în zona Mlaștinilor Pripet, s-a stabilit grupul etnic al slavilor, triburi de vânători și agricultori, politeiste;
- mileniul al II-lea î.Hr.-secolul al V-lea d.Hr. - triburile slave s-au extins și au asimilat populațiile migratoare scite (sarmați, roxolani și alani) și germanice (goți, avari și huni);
- secolele V-VI d.Hr. - începutul migrației slavilor și diferențierea acestora în trei mari populații: veneții (strămoșii slavilor apuseni: cehi, polonezi și slovaci), anții (strămoșii slavilor răsăriteni: ruși, ucraineni și bieloruși) și sclavinii (strămoșii slavilor sudici: sârbi, croați, sloveni și bulgari);
- secolele V-VI - slavii răsăriteni s-au stabilit în teritoriul cuprins între fluviile Nistru și Volga și au fondat orașul Kiev (482) ⇒ controlul comerțului din zona scandinavo-baltică și Imperiul Bizantin.

2. Rusia Kieveană

- secolul al IX-lea - suedezii (varegi), cunoscuți în spațiul rusesc sub numele de „rus”, sub comanda vikingului Rurik (862-879), au pus bazele orașului-stat Novgorod și au cucerit Kievul;
- 860 - 200 de corăbii „rusești” au asediat, fără succes, orașul Constantinopol, capitala bizantină;
- 879-912 - domnia cneazului Oleg cel Înțelept (879-912), fratele lui Rurik: a întemeiat statul Rusia Kieveană (880), a supus triburile slave și finice, a asediat, fără succes, Constantinopolul (907) și a semnat un acord comercial cu Imperiul Bizantin (911);
- secolele X-XIII - urmașii lui Oleg au extins teritoriul și influența Rusiei Kieveane:

I. Igor (912-945): a atacat populațiile arabe stabilite pe litoralul sud-vestic al Mării Caspice (913 și 944) și a asediat de două ori, fără succes, Constantinopolul (941 și 944).

II. Sveatoslav I cel Viteaz (945-972): i-a supus pe khazarii din stepa ponto-caspică (960-969) și, încurajat de bizantini, i-a atacat și i-a înfrânt pe bulgarii stabiliți în Peninsula Balcanică (967/968-971) ⇒ crearea celui mai întins stat din Europa secolului al X-lea.

III. Vladimir I cel Mare (980-1015): s-a botezat (cca. 987) și i-a forțat pe ruși să se creștineze în rit ortodox (august 988) ⇒ adoptarea alfabetului chirilic și dezvoltarea unei civilizații originale, inspirată de Imperiul Bizantin.

IV. Iaroslav I cel Înțelept (1019-1054): pe plan intern, a adoptat primul cod de legi din spațiul rusesc, *Russkaya Pravda* (din limba rusă: *Adevărul Rus*), a construit Catedrala Sfânta Sofia din Kiev (1037-1057) și Catedrala Sfânta Sofia din Novgorod (1045-1050) și a fondat un sistem de învățământ. Pe plan extern, a încercat să îmbunătățească relațiile politice cu marile puteri ale Europei ⇒ și-a căsătorit sora și fiicele cu regii Sfântului Imperiu Romano-German, Poloniei, Franței, Ungariei și Norvegiei.

- 1054-1237 - după moartea lui Iaroslav I cel Înțelept Rusia Kieveană a intrat în declin ⇒ o lungă perioadă de lupte interne pentru putere și fărâmițare politică: 293 de prinți au ridicat pretenții la tron, izbucnirea a 83 de războaie civile, apariția a 64 de principate, dintre care cele mai importante au fost reprezentate de Novgorod, Vladimir-Suzdal, Halici, Poloțk, Smolensk, Cernihiv și Pereiaslav;

- 31 mai 1223 - pe malurile râului Kalka, mongolii au învins o alianță a principilor ruși;

- 1236-1240 - invazia mongolă a spațiului rusesc: 150.000 de soldați, conduși de Batu Han și Subutai, au cucerit principatul Vladimir-Suzdal (1237), Peninsula Crimeea (1238) și au distrus orașele Cernihiv (1239: 30.000 locuitori) și Kiev (1239: 50.000 locuitori) ⇒ principatele rusești au recunoscut puterea mongolă, fiind nevoite să plătească tribut;

- 1252-1359 - Hanatul Hoardei de Aur, reprezentantul puterii mongole din spațiul rusesc, a controlat principatele prin intermediul unei politici bazată pe invazii și jaf (1252-1293) ⇒ dispariția influenței Kievului și afirmarea Marelui Cnezat al Moscovei, nucleul statului rus modern.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=zUbwgPEGp40>

<https://www.youtube.com/watch?v=W3CvfrmHpt4>

Fișă de lucru: *Studiu de caz: Rușii*

Citiți cu atenție textul de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

„Vladimir, regele Rusiei Kievene (980-1015), care a pretins că descinde din vikingul Rurik, a fost de acum suveran peste popoarele slave, de la Marea Baltică până la Marea Neagră. Dornic să își modernizeze regatul, el a trimis, în 987, emisari pentru a se lămuri ce religie s-ar potrivi cel mai bine poporului său. Drept urmare, Vladimir a respins Islamul bulgarilor (de pe Volga) pentru că <<nu a avut decât tristețe și amintirea unui trecut dureros>> și pentru că a interzis alcoolul, <<bucuria întregii Rusii>>. Iudaismul a fost și el respins pentru că și-a pierdut capitala, Ierusalimul, și, astfel, și dumnezeul. Creștinismul german s-a rezumat <<doar la biserici lipsite de frumusețe>>. Însă Constantinopolul i-a întâmpinat regește pe emisari, punându-i în situația de <<a nu mai ști dacă am fost în Cer sau pe Pământ>>. Seducătoarea acțiune de convingere a fost încununată de succes, cu toate că alegerea de către Vladimir a ortodoxiei bizantine a fost, probabil, o concluzie la care a ajuns dinainte.”

(Simon Jenkins, *Scurtă istorie a Europei. De la Pericle la Putin*)

1. Menționați, pe baza textului, motivul pentru liderul slav a dorit să aleagă o nouă religie pentru poporul său.

2. Enumerați, pe baza textului, religiile respinse de liderul Rusiei Kievene.

3. Descrieți, pe baza textului, motivele alegerii ortodoxiei bizantine de către Vladimir I cel Mare drept religie oficială a statului rus.

BIBLIOGRAFIE:

1. Marriott, Emma, *Istoria lumii în pilule*, Editura Litera, București, 2019.
2. Berstein, Serge, Milza, Pierre, *Istoria Europei*, Editura Institutul European, Iași, 1998.
3. Jenkins, Simon, *Scurtă istorie a Europei: de la Pericle la Putin*, Editura Litera, București, 2019.
4. Field, Jacob F., *Istoria Europei în pilule*, Editura Litera, București, 2019.
5. Riasanovsky, Nicholas V., *O istorie a Rusiei*, Editura Institutul European, Iași, 2001.

